یادداشت

محمد اسماعیلی

عرف بین‌الملل و چالش‌های حقوقی برجام

«اعضای تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای وزارت امور خارجه تاکنون به صورت قاطع و روشن پاسخ تهدیدات، زیاده‌خواهی‌ها و موضع‌گیری طرف غربی به خصوص امریکایی‌ها را داده است». این اظهارنظر دکتر عباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه است که در جلسه هم‌اندیشی – مورخه ۱۲ مرداد – با برخی کارشناسان حقوقی و فنی مباحث هسته‌ای و در پاسخ به انتقادات جوان نسبت به برجام – که در ادامه به بخش‌هایی از آن اشاره خواهد شد – عنوان شد.

اگرچه در جلسه همفکری صاحبنظران با دکتر عراقچی هر کدام از کارشناسان نقطه‌نظرات مهمی را درباره برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ طرح کردند اما سه محور از محورهای شش‌گانه انتقادات به برجام در این جلسه را می‌توان بر اساس مطالبات اخیر رهبری در دیدار اعضای مجلس خبرگان در قالب نکاتی تشریح و آسیب‌های ناشی از بی‌توجهی به بیانات اخیر رهبر معظم انقلاب را که در سه محور اساسی «ضرورت نقش‌آفرینی دقیق مجلس در تصویب یا رد برجام»، «پاسخ روشن و صریح و چاره‌اندیشی نسبت به اظهارات تند مقامات غربی» و «لزوم لغو و نه تعلیق تحریم‌ها و حفظ تناظر در گام‌های دوطرف» مورد تأکید قرار گرفت، تحلیل و تبیین کرد.

۱- حقوق مسئولیت بین‌المللی یکی از شاخه‌های اصلی و اساسی حقوق بین‌الملل است که بر اساس عرف شکل می‌گیرد. ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به صورت صریح عرف را از منابع حقوق بین‌الملل برشمرده و بر همین اساس باید گفت یکی از عرفی‌ترین بخش‌های حقوق بین‌الملل بخش مسئولیت‌های بین‌المللی کشورهاست.

حال با توجه به نقش اساسی عرف در حقوق بین‌الملل می‌توان بهتر درک کرد که چرا رهبر معظم انقلاب اسلامی به دولتمردان تأکید می‌کنند «مسئولان امریکایی خیلی بد حرف می‌زنند؛ باید تکلیف این حرف‌ها روشن بشود؛ بالاخره [یک] طرف قضیه ما هستیم، یک طرف هم امریکایی‌ها هستند. یک بار می‌گویند که چارچوب تحریم‌ها حفظ خواهد شد؛ پس ما نشسته‌ایم این چند وقت، برای چه صحبت کرده‌ایم.»

علت تامه لزوم پاسخ روشن و صریح و چاره‌اندیشی نسبت به اظهارات تند مقامات غربی و مخالفت با آن توسط دولتمردان ناظر به این معنا است که «رفتار و مواضع» کنونی غربی‌ها در صورت استمرار تبدیل به «رویه» شده و رویه «عرف» بین‌الملل را می‌سازد و به عنوان یک «قاعده بین‌الملل» درآمده و نظام سلطه به وسیله همین قواعد الزام‌آور دست‌ساز، جمهوری اسلامی ایران را تحت فشار قرار داده و حتی می‌تواند تحریم‌ها بیشتری را علیه ایران اعمال کند. اساسا سکوت در قبال تهدیدات و رجز خوانی امریکایی‌ها و استمرار چنین رفتاری می‌تواند از یک سو سایه سنگین جنگ را بر سر کشور حفظ کند- در حالی که دولتمردان یکی از نقاط قوت برجام و قطعنامه را برداشته شدن سایه جنگ بر سر کشور عنوان کرده‌اند - و از سوی دیگر جمهوری اسلامی ایران را همچنان به عنوان یک کشور ناقض صلح و امنیت پایدار بین‌المللی معرفی می‌نمایند؛ موضوعی که مخالف اهداف ایران از تصویب قطعنامه ۲۲۳۱ در سازمان ملل است. روزنامه جوان در یادداشتی با عنوان «تحقیر توأم با توافق» – اوایل مرداد- هم به ضرورت پاسخ‌های مناسب طرف ایرانی به امریکایی‌ها پرداخت و پاسخ دکتر عراقچی در نشست مورد اشاره - به یکی از چالش‌های پیش روی برجام مبنی بر «لزوم پاسخ هم سطح و هم وزن به تهدیدات طرف غربی» نشان می‌دهد که تهدیدات مقامات امریکایی تنها مصرف داخلی نداشته بلکه هدفمند و کاملاً تئوریزه شده است و پاسخگویی به آن باید به عنوان یک اولویت در دستور کار وزارت امور خارجه قرار گیرد.

۲- بر اساس «نقش تعیین کننده عرف در نظام حقوق بین‌الملل» می‌توان گفت تفسیرهای موسع و جانبدارانه مقامات امریکایی از متن برجام - به ویژه در بحث چگونگی برداشته شدن تحریم‌ها - در صورتی که با پاسخ دقیق و به هنگام طرف ایرانی مواجه نشود می‌تواند چالش عظیمی را پیش روی اجرای توافق نهایی قرار دهد چراکه مرجع رفع اختلاف و تصمیم‌گیر نهایی در توافقنامه جامع «آژانس بین‌المللی انرژی اتمی» از یک سو و «شورای امنیت سازمان ملل» از سوی دیگر هستند و تفسیرهای خاص و مکرر امریکایی‌ها – که نقش محوری در تصمیم‌سازی این دو نهاد بین‌المللی دارند – در مقابل موضع‌گیری خنثای طرف ایرانی می‌تواند روی نظرات این مراجع تأثیر بگذارد و قضاوت آنها را در موارد چالش برانگیز پیش رو به نفع طرف غربی تغییر دهد و نهایتا شاهد آن باشیم که ایران تمام تعهدات خود را اجرایی کند و بخش‌های عمده صنعت هسته‌ای کشور به حالت نیمه تعطیل در آید و در مقابل طرف غربی نه تنها تعهدات خود را انجام ندهد، بلکه شاکله تحریم‌های گذشته را حفظ کند و تحریم‌های جدیدی را هم بر آن بیفزاید.

طبق قواعد حقوقی، «مخالفت مکرر و مداوم یک کشور قبل از شکل‌گیری یک قاعده عرفی تنها دلیل عدم اثر پذیری کشور مذکور از آن قاعده عرفی می‌باشد» و ایران باید با اصرار و تکرار تفسیرهای اصلی برجام و قطعنامه را به شکل حقیقی برای افکار عمومی – به خصوص در تریبون‌های بین‌المللی- مطرح کند و اجازه ندهد که خواسته ایالات متحده امریکا در این زمینه محقق شود.

۳- «چرایی بررسی توافقنامه در مجلس» عنوان یادداشتی دیگر است که روزنامه در ۸ تیرماه به چاپ رساند و در آن بر اساس اصل ۱۲۵ و ۷۷ قانون اساسی، نظریه‌های تفسیری شورای نگهبان و همچنین کنوانسیون حقوق معاهدات ۱۹۶۹ وین تلاش کرد از ضرورت بررسی برجام در مجلس شورای اسلامی با استناد به قواعد حقوقی بگوید؛ مسئله‌ای که تحت عنوان «اصرار بر وارد نشدن مجلس در موضوع برجام دامنه منتقدان دولت را افزایش داده و هزینه‌های اضافی را بر دولت بار می‌کند». حال تأکیدات رهبر معظم انقلاب در این باره نشان می‌دهد که نه تنها خارج کردن مجلس از بازی برجام مخالف اصول بدیهی قانون اساسی است بلکه به عادی‌سازی عدول مسئولان از جایگاه قانونی مجلس و خارج کردن این نهاد تاثیر گذار از دایره تصمیم‌گیری نظام می‌انجامد.

بر اساس آنچه گفته شد انتظار آن است که تیم مذاکره کننده کشورمان بر سه چالش مورد اشاره تمرکز کند و دقت نظر بیشتری به خرج دهد تا منافع ملی و مطالبات رهبری در این مسیر بهتر از گذشته رعایت شود و اهداف جمهوری اسلامی رنگ تحقق به خود بگیرد.

خبر آخر

آصفی: امریکا برای مردم یمن و سوریه حق حیات قائل نیست

امریکا برای مردم سوریه و یمن حق حیات و زندگی قائل نیست و امنیت مردم این کشورها را به رسمیت نمی‌شناسد و حقوق بشر امریکایی بیشتر به یک شوخی شباهت دارد.

حمیدرضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه دولت اصلاحات با اشاره به پیام تسلیت اوباما رئیس‌جمهور امریکا در خصوص کشته شدن ۴۵ سرباز اماراتی در یمن گفت: امریکا و همپیمانانش قطعنامه‌های متعددی علیه مردم بی‌دفاع یمن صادر و مستقیم و غیر مستقیم یمن را دچار یک جنگ طولانی‌مدت کردند و زیرساخت‌های این کشور را از بین می‌برند و به هرحال یمن در آینده نه چندان دور متأسفانه تبدیل به یک کشور سوخته می‌شود. وی تصریح کرد: حمله به کشورهای دیگر جزو رفتار غیراخلاقی امریکا و کشورهای همپیمانانش است و کشورهای منطقه را درگیر می‌کنند و خودشان در دور دست قرار می‌گیرند که در همین راستا امریکا، شرکایش را به یمن گسیل کرده و طبیعی است که در این مواقع با آنها همدردی کند. آصفی خاطرنشان کرد: امریکا فقط با شعارهای خود به دنبال فریب افکار عمومی جهان است و متأسفانه امروز چون تبلیغات، رسانه و بلندگوها در اختیارشان است در بسیار از مواقع در فریب افکار عمومی موفق می‌شوند.

گزارش یک

مهدی پورصفا

آنچه دولت و مجلس در بررسی پرونده هسته‌ای باید مورد توجه قرار دهند

«برجام» پروژه ملی است نه پروسه سیاسی

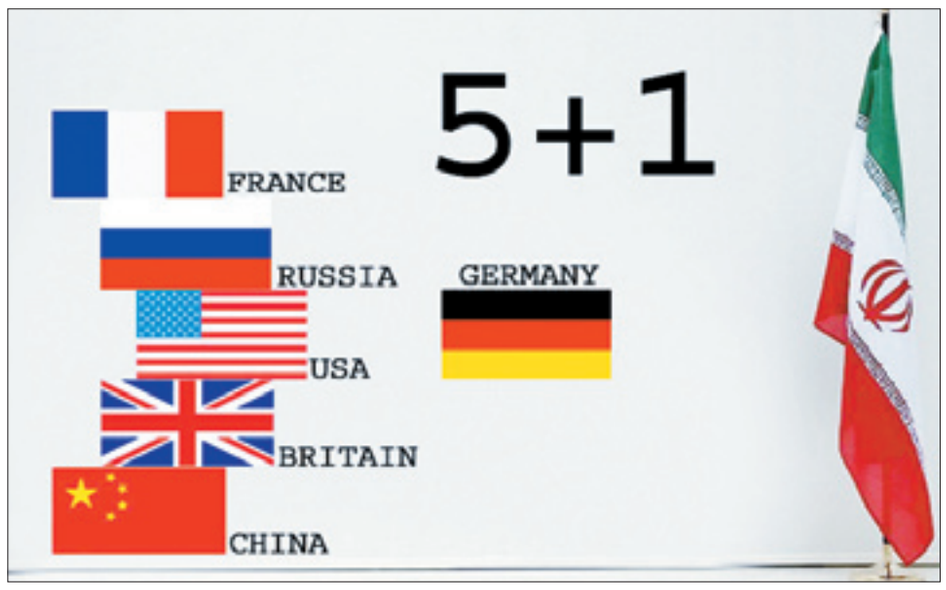

سرنوشت برجام حالا علاوه بر ساختمان شورای عالی امنیت ملی در پاستور به میدان بهارستان و مجلس شورای اسلامی نیز رسیده است و به نظر می‌رسد همزمان با روشن شدن تکلیف تصویب برجام در کنگره امریکا با رد شدن تعداد سناتورهای حامی توافق از مرز ۳۴ نفر بحث تصویب توافق در مجلس شورای اسلامی داغ شده است.

مدت‌ها بود که بحث تصویب برجام در مجلس شورای اسلامی در محافل داخلی نظام جمهوری اسلامی داغ شده بود، از یک سو دولت به رهبری روحانی اصرار داشت که تنها مرجع بررسی کننده برجام شورای عالی امنیت ملی است و از سوی دیگر برخی نمایندگان مجلس اعتقاد داشتند که لایحه برجام باید به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.

■ رهبری و تأکید بر نقش مجلس

در این میان کشمکش بین دو قوه در نهایت به سخنان مقام معظم رهبری رسید که در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری بر ضرورت بررسی برجام در مجلس شورای اسلامی تأکید کردند.

رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری با اشاره به بحث بررسی برجام تأکید کردند: یک بحثی که امروز وجود دارد بحث مجلس است؛ وضع حقوقی و قانونی و مانند اینها را کسانی که اهل این مسائل هستند باید بررسی کنند و ببینند که اقتضائات حقوقی و آنچه الزامات حقوقی این مسئله است چیست و طبق همان بایست عمل بشود؛ ما وارد آن نمی‌شویم.

رهبر معظم انقلاب تأکید کردند: به آقای رئیس‌جمهور هم این را عرض کرده‌ام- [این است که] به نظر ما مصلحت نیست که ما مجلس را از این قضیه برکنار بداریم؛ چون قضیه‌ای است که بالاخره دو سال است که کشور به طور کلی متوجه به آن است و حالا هم به یک نتایجی رسیده؛ [پس] باید مجلس وارد بشود. حالا مجلس چه بکند؟ بنده هیچ توصیه‌ای ندارم به مجلس شورای اسلامی که با این چه جوری عمل بکند. اولاً نوع تصمیمگیری چه جوری باشد؟ به نحو تصویب یا رد باشد، یا به نحو دیگری تصمیم‌گیری کنند؟ آیا رد کنند، آیا تصویب کنند؟ بنده هیچ توصیه‌ای ندارم. نظر متبَع، نظر نمایندگان ملت است در مجلس و اینکه [مجلس] چه بکند، چه نکند را ما عرض نمی‌کنیم. ما معتقدیم که بالاخره خوب است مجلس را برکنار نکنیم و نمایندگان ملت باید تصمیم بگیرند.

رهبر معظم انقلاب در سخنان خود عملا بر ایفای نقش مجلس در بررسی برجام تأکید کردند و در کنار آن بر این نکته مهم صحه گذاشتند که درخصوص بررسی برجام هیچ توصیه خاصی را به نمایندگان مجلس شورای اسلامی ندارند و تصمیم‌گیری در این باره بر عهده نمایندگان مجلس است.

این مسئله باری سنگین بر گرده مجلس محسوب می‌شود، چراکه هر گونه جهت‌گیری خاص درباره این توافق می‌تواند تاثیری مهم در حوزه‌های مختلف ایجاد کند. با این تفاصیل اگر مجلس بتواند با پیگیری یک روند صحیح در جهت منافع ملی حرکت کند کارنامه‌ای مناسب از خود به جا خواهد گذاشت و از سوی دیگر یک رفتار ناصحیح تنها به گسترش سوء تفاهمات در فضای سیاسی داخلی کشور و خارج خواهد انجامید. سوء تفاهمی که هزینه‌های سنگین در برخواهد داشت.

■ دولت چه می‌کند؟

شاید مهم‌ترین نکته در این میان عدم جبهه‌گیری سیاسی در بررسی برجام است. در این میان رفتارهای سیاسی و در نظر نگرفتن منفعت ملی می‌تواند مهم‌ترین ضربه را به بررسی برجام وارد کند؛ رفتاری که بارها پیش از این مسبوق به سابقه بوده است.

رفتار دولت در عدم تحویل لایحه برجام به مجلس شورای اسلامی می‌تواند به عنوان مثالی از این سیاسی کاری در بررسی برجام ذکر شود. در حالی که در جبهه مقابل روند بررسی برجام از مدت‌ها پیش روشن شده بود، اما به دلیل مقاومت دولت تا مدت‌ها تکلیف بررسی برجام در ایران روشن نشده بود.

این رویه تا مدت‌ها ادامه داشت تا اینکه رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری بر ضرورت بررسی برجام توسط مجلس شورای اسلامی تأکید کردند.

البته همچنان دولت به دنبال این است که برجام به صورت لایحه در مجلس شورای اسلامی تصویب نشود و برخی سخنان در این باره همچنان از پافشاری خبر می‌دهد.

گرچه باید دیدگاه‌های دولت را در این باره نیز مورد توجه قرار داد، چراکه در نهایت قرار است تمام نظام در بررسی این مسئله درگیر باشد.

■ مچ‌گیری سیاسی در مجلس ممنوع

از سوی دیگر برخی رفتارها در داخل مجلس شورای اسلامی می‌تواند شائبه‌های سیاسی را در داخل مجلس تقویت کند و این بدترین نتیجه از بررسی برجام در مجلس است. شاید خیلی دور از ذهن نباشد که برخی نمایندگان مجلس در گفت‌وگوهای خود از اصلاح برجام سخن بگویند و به این نکته اشاره کنند که دولت برای اصلاح برجام باید بار دیگر وارد مذاکره شود.

چنین سخنانی نه می‌تواند پایه‌ای درست برای هرگونه بررسی برجام باشد و نه به درد منافع ملی می‌خورد. بررسی مجدد بندهای برجام برای نظام نه می‌تواند امکان پذیر باشد و نه در فضای بین‌المللی فضای درستی فراهم کند.

از سوی دیگر هیچ کارشناسی نمی‌تواند این نکته را قبول کند که فضای بین‌المللی زمینه‌ای برای بررسی مجدد برجام داشته باشد و این در حالی است که تکلیف برجام در کنگره امریکا روشن نشده است.

■ لغو تحریم‌ها نقطه کانونی بررسی‌های مجلس

در بررسی برجام و تعیین شیوه آن باید این نکته مورد تأکید قرار بگیرد که تمام خروجی آن توانمند کردن نظام درباره واکنش نسبت به طرف مقابل باشد.

همانگونه که رهبر معظم انقلاب در سخنان خود تأکید کرده‌اند که اجرای برجام معامله‌ای در راستای لغو تحریم‌ها باشد و بدون لغو تحریم‌ها هیچ مسئله‌ای و تغییری در زیرساخت‌های هسته‌ای پذیرفته نیست.

رهبری در سخنان خود به این نکته اشاره می‌کنند و می‌گویند: یک بار می‌گویند که چارچوب تحریم‌ها حفظ خواهد شد؛ پس ما نشسته‌ایم این چند وقت، برای چه صحبت کرده‌ایم؟ صحبت کردیم که چارچوب تحریم‌ها برداشته بشود، تحریم‌ها برداشته بشود. قرار است که چارچوب تحریم‌ها حفظ بشود! حالا من نمی‌دانم معنای «چارچوب تحریم‌ها حفظ بشود» چیست؟ ممکن است باز این را هم یک جور معنا کنند اما آنچه از این حرف برمی‌آید، درست مخالف آن علتی است که ما رفتیم برای مذاکره؛ والا ما چرا مذاکره کنیم! ما داشتیم کار خودمان را می‌کردیم؛ ۱۹ هزار سانتریفیوژ ما درست کرده بودیم، می‌توانستیم در مدت نه چندان بلندی آن را برسانیم به ۲۰ هزار سانتریفیوژ یا ۶۰ هزار سانتریفیوژ؛ هیچ مشکلی برای ما وجود نداشت که این کار را بکنیم؛ [سوخت] ۲۰ درصد را تولید می‌کردیم، می‌توانستیم ادامه بدهیم؛ تحقیق و توسعه را انجام می‌دادیم، همچنان به همان شکل و با همان سرعت می‌توانستیم انجام بدهیم و همچنین بقیه چیزها را. اینکه نشستیم مذاکره کردیم، در بعضی از موارد کوتاه آمدیم، یک امتیازاتی دادیم، عمدتاً برای این بود که تحریم‌ها برداشته بشود؛ اگر بنا است تحریم‌ها برداشته نشود، پس معامله‌ای وجود ندارد، دیگر اصلاً این معنا ندارد.»

حالا در این میان وظیفه اصلی مجلس اینجاست که متناسب با عهدشکنی‌های طرف غربی طراحی‌های مناسب داشته باشد.

نگاه

رئیس شورای فرهنگی نهاد ریاست جمهوری:

مسئولان به زیاده‌گویی مقامات امریکایی پاسخ دهند

رئیس شورای فرهنگی نهاد ریاست جمهوری، با اشاره به زیاده‌گویی‌های مقامات امریکایی در مورد برجام، گفت: مسئولان باید هم در مصاحبه‌هایشان و هم در رسانه‌ها پاسخ بعضی از مطالب آنها را بدهند.

حجت‌الاسلام سید رضا اکرمی در گفت‌وگو با مهر، با بیان اینکه دنیای امروز، دنیای اطلاعات، ارتباطات و رسانه‌ها شده و از کمترین و کوچک‌ترین تا بزرگ‌ترین حرف در سراسر دنیا پخش می‌شود، اظهار داشت: امریکا به دلیل زیاده‌خواهی و ادعای ابرقدرتی برای همه دنیا خط و نشان می‌کشد، از جمله درباره ایران.

رئیس شورای فرهنگی نهاد ریاست جمهوری افزود: امریکا راست و دروغ در مورد ایران می‌بافد، مخصوصاً این ایام که اوباما و وزیر امور خارجه‌اش راه افتاده‌اند می‌روند این ایالت و آن ایالت در رابطه با برجام صحبت می‌کنند، حرف زیادی می‌زنند و زیاده‌گویی می‌کنند.

وی با تأکید بر اینکه ایران تنها در ارتباط با مسئله هسته‌ای مذاکره کرده است، گفت: ما فقط در رابطه با مذاکرات هسته‌ای با امریکا حرف زدیم، آن هم با ۱+۵ اما آنها اسرائیل را هم قاطی می‌کنند، همسایه‌ها را هم مخلوط می‌کنند، می‌گویند باید ایران حریم همسایه‌ها را حفظ کند، در امور آنها دخالت نکند یا باید نگاهش و روش‌اش را نسبت به رژیم صهیونیستی تغییر دهد و امثال اینها.

اکرمی با اشاره به بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه مسئولان ما باید پاسخ مقامات امریکایی را بدهند، گفت: مقام معظم رهبری هم به مردم و هم به مسئولان تذکر می‌دهند که امریکا حرف‌های زیادی می‌زند و باید اینها پاسخ داده شود، لذا مسئولان باید هم در مصاحبه‌هایشان و هم در رسانه‌ها پاسخ بعضی از مطالب آنها را بدهند. وی همچنین در مورد خطر نفوذ امریکا بعد از توافق هسته‌ای گفت: امریکا به دلیل پرحرفی گاهی اضافه بر قصه مذاکرات هسته‌ای، راجع به مسائل دیگر هم صحبت می‌کند. مقامات امریکایی در صحبت‌هایشان می‌گویند ایران باید رفتار خود را تغییر دهد یا می‌گویند ما از طریق این مذاکرات می‌خواهیم زمینه را برای تغییر رفتار ایران فراهم کنیم یا اینکه علاوه بر بحث مذاکرات یک‌مرتبه روابط را هم مطرح می‌کنند. رئیس شورای فرهنگی نهاد ریاست جمهوری خاطرنشان کرد: امریکایی‌ها کوشش می‌کنند از طریق نفوذ مقاصد خود را تأمین کنند، در گذشته ابزار آنها تحریم و تهدید بوده و امروز از طریق نفوذ می‌خواهند زمینه را برای خودشان فراهم کنند که رهبر انقلاب به درستی این توطئه‌ها را شناسایی کردند و در مورد آن به مسئولان هشدار دادند.

سرمقاله

مجلس همچنان در رأس امور است

ادامه از صفحه یک

چهارم- از زمان تشکیل دولت یازدهم برخی از افراد و گروه‌های سیاسی خط تضعیف مجلس شورای اسلامی را با انگیزه‌ها و اهداف متفاوت در پیش گرفتند. به عنوان مثال در حالی که باید رئیس‌جمهور منتخب مردم برای تشکیل کابینه، برای هر وزارتخانه‌ای افرادی را جهت گرفتن رأی اعتماد طبق قانون اساسی به مجلس معرفی کند و نمایندگان بر اساس ملاک و معیارهایی در خصوص فرد پیشنهادی اظهار نظر کرده و رأی دهند، برخی گروه‌های سیاسی و رسانه‌ای وابسته به آنها به گونه‌ای فضاسازی کردند که هر کس به فرد پیشنهادی رئیس‌جمهور رأی منفی بدهد، با رأی ملت مقابله کرده است! تأسف‌بارتر آنکه برخی از رسانه‌ها پس از رأی‌گیری، تصاویر نمایندگان مخالف برخی از وزرای پیشنهادی و حوزه‌های انتخابیه آنها را منتشر و اینگونه فضاسازی کردند که مردم مخالفان خود را بشناسند و در دوره بعد به آنها رأی ندهند! این نوع جوسازی علیه مجلس هیچ منطقی جز سیاسی کاری و منفعت‌طلبی سیاسی و نادیده گرفتن حقوق ملت و حقوق نمایندگان ملت ندارد.

به هر حال هر رئیس‌جمهوری منتخب مردم است و نمی‌توان با این استدلال که مردم این رئیس‌جمهور را انتخاب کرده‌اند، مجلس باید از یک طرف به همه وزرای پیشنهادی رأی اعتماد بدهد و از طرف دیگر هم حق سؤال و استیضاح هیچ وزیری را نداشته باشد. همین نوع نگاه به مجلس در خصوص مذاکرات هسته‌ای، توافق احتمالی و موضوع برجام در کشور از سوی برخی گروه‌های سیاسی در کشور در ماه‌های اخیر شکل گرفت. در حالی که طبق قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی حق ورود به تمامی مسائل داخلی و خارجی کشور را دارد. برخی از افراد و گروه‌های سیاسی با اهداف و انگیزه‌های مختلف به دنبال کنار گذاشتن مجلس از موضوع مهم توافق هسته‌ای بودند. البته بررسی‌ها نشان می‌دهد که برخی از افراد مخالف با بررسی و تصویب یا رد برجام در مجلس، با نگاه کارشناسانه و از منظر حقوقی، این اقدام را به مصلحت نمی‌دانستند؛ لکن عمده کسانی که به دنبال دور زدن و کنار زدن مجلس از موضوع یاد شده بودند، دارای انگیزه‌های سیاسی بوده و هستند. این افراد در حالی که بعضاً دم از قانون می‌زنند، دنبال پایمال کردن حق قانونی مجلس در بررسی برجام بودند.

پنجم- در چنین فضایی مقام معظم رهبری، مدبرانه و حکیمانه فضای سیاسی کشور را به گونه‌ای هدایت فرمودند تا ضمن رعایت مصالح کشور، جایگاه مجلس شورای اسلامی در کشاکش‌های سیاسی داخلی آسیب نبیند و از در رأس همه امور بودنش، تنزل جایگاه پیدا نکند.

در شرایطی که دولتی‌ها اصرار بر این داشتند که نه تنها ضرورتی ندارد مجلس به موضوع بررسی برجام ورود پیدا کند، بلکه مضر هم بوده و برای کشور تعهدات بین‌المللی ایجاد می‌کند، حضرت امام خامنه‌ای در دیدار نمایندگان مجلس خبرگان رهبری از ضرورت ورود مجلس به موضوع سخن گفتند و کنار زدن مجلس و نمایندگان ملت از نظر دادن در خصوص برجام را بر خلاف مصلحت اعلام کردند. معظم له در این خصوص با اشاره به اینکه قبلاً این موضوع را به رئیس‌جمهور هم گفته‌اند، فرمودند: «به نظر ما مصلحت نیست که ما مجلس را از این قضیه برکنار بداریم؛ چون قضیه‌ای است که بالاخره دو سال است که کشور به طور کلی متوجه آن است و حالا هم به یک نتایجی رسیده؛ [پس] باید مجلس وارد بشود.» در این بخش از بیانات، رهبر معظم انقلاب اسلامی از ضرورت ورود مجلس سخن گفته‌اند و در ادامه، چگونه عمل کردن در پذیرش یا رد برجام یا به طریق سوم عمل کردن را بر عهده خود نمایندگان ملت گذاشتند و فرمودند: «حالا مجلس چه بکند، بنده هیچ توصیه‌ای ندارم به مجلس شورای اسلامی که با این چه جوری عمل بکند. اولاً نوع تصمیم‌گیری چه جوری باشد؟ به نحو تصویب یا رد باشد، یا به نحو دیگری تصمیم‌گیری کنند؟ آیا رد کنند، آیا تصویب کنند؟ بنده هیچ توصیه‌ای ندارم. نظر متبع نظر نمایندگان ملت است در مجلس و اینکه [مجلس] چه بکند، چه نکند را ما عرض نمی‌کنیم. ما معتقدیم که بالاخره خوب است مجلس را برکنار نکنیم و نمایندگان ملت باید تصمیم بگیرند.»

آری در یک شرایط حساس رهبر حکیم و فرزانه انقلاب اسلامی از یک خطای راهبردی در کشور جلوگیری نمودند و نگذاشتند یک قوه از قوای سه گانه که به تعبیر حضرت امام (ره) در رأس همه نهادهای نظام جمهوری اسلامی قرار دارد، تضعیف شود.

سرخط

■ **تسنیم:** حسن بیادی، عضو شورای مرکزی جبهه ایستادگی از رایزنی برای حضور علی لاریجانی یا محمدباقر قالیباف به جای محسن رضایی در جبهه ایستادگی ایران اسلامی خبر داد.

■ **خبرگزاری صدا و سیما:** هیئت منصفه مطبوعات مدیران مسئول روزنامه‌های قانون و روزان را مجرم شناخت. نشر مطالب خلاف واقع به قصد تشویش اذهان عمومی و نشر مطالب خلاف به قصد اضرار به غیر از اتهامات این دو مدیر مسئول عنوان شده است.

■ **مهر:** آیت‌الله نوری همدانی: باید اتاق فکر سیاسی در حوزه علمیه ایجاد شود تا حوزویان در مسائل سیاسی ورود بیشتری داشته باشند.

■ **ایرنا:** رئیسان مجالس کویت، گرجستان و سوریه در پیام‌های جداگانه به رئیس مجلس شورای اسلامی، توافق هسته‌ای میان ایران و گروه ۱+۵ را تاریخی و موفقیتی برای همه دانستند.

گزیده خبر

در کمیسیون ویژه

عراقچی: تصویب برجام را به صلاح نمی‌دانیم

سخنگوی کمیسیون ویژه بررسی برجام مجلس شورای اسلامی اظهار داشت: عراقچی تأکید کرد که نقض قطعنامه موجب بازگشت تحریم‌ها نمی‌شود.

حسین نقوی حسینی در گفت‌وگو با خبرگزاری خانه ملت با اشاره به نشست کمیسیون ویژه برجام با حضور عراقچی، تخت روانچی و قشقاوی از وزارت امور خارجه گفت: در ابتدای جلسه بحث گفت‌وگوی ویژه شبکه۲ نیز عنوان شد که زاکانی توضیح داد اولاً قبل از حضور و در هنگام دعوت، به اینجانب اطلاع داده نشد که میهمانی از دولت و تیم مذاکره کننده حضور خواهد داشت، بلکه در بین راه به اینجانب اطلاع دادند و دیگر اینکه ما مطابق مصوبه کمیسیون بنای مناظره با هیچ کس را نداشته و نداریم چون ما در مقام قضاوت و داوری هستیم نه مخالفت یا موافقت.

وی اظهار داشت: پس از توضیحات اولیه، عراقچی وارد بحث شد و با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری در ملاقات نمایندگان مجلس خبرگان با معظم‌له، تعبیر خودشان را از بیانات حضرت آقا بیان کردند و باز هم به‌عنوان نظر کارشناس تصویب برجام در مجلس را صلاح ندانستند. نقوی حسینی با بیان اینکه عراقچی در ادامه به نقش مجلس اشاره کرد، گفت: وی بر این باور است که مجلس به برجام اگر به‌عنوان یک معاهده نگاه نکند، می‌تواند نقش قوی‌تری ایفا کند، چون وقتی که معاهده سند شود و به تصویب مجلس برسد، قانون می‌شود و خودمان به دست خودمان ملزوم کرده‌ایم. وی در ارتباط با ابعاد حقوقی قطعنامه و برجام توضیح داد که شورای امنیت فعالیت هسته‌ای جمهوری اسلامی را تحت فصل هفتم منشور ملل متحد قرار داده بود. سخنگوی کمیسیون ویژه بررسی برجام ادامه داد: عراقچی همچنین عنوان کرد قطعنامه‌های قبلی ممکن است به لحاظ تحریم‌های اعمال شده، مهم نبوده باشند، ولی مجوزی بود برای اقدامات تحریمی سایر دولت‌ها، مثل امریکا و همپیمانان آنها و چنین اقدامات تحریمی آنها به سوی اجماع جهانی و تبعیت سایر کشورها از تحریم پیش می‌رفت ولی قطعنامه ۲۲۳۱، موضوع هسته‌ای را ذیل فصل ۲۵ تعریف می‌کند. خروج از ذیل فصل هفتم یکی از دستاوردهای حقوقی قطعنامه ۲۲۳۱ است. نکته دیگر اینکه شورای امنیت در این قطعنامه، برنامه هسته‌ای ایران را با چشم‌انداز تجاری شدن آن مورد تأیید قرار می‌دهد. بنابراین برنامه هسته‌ای که تهدید علیه امنیت و صلح جهانی می‌شد، حالا مورد تأیید قرار گرفته و نه تنها اقدام علیه صلح و امنیت جهانی محسوب نمی‌شود، بلکه آن را مورد تأیید قرار می‌دهد و کشورها تشویق می‌شوند با ایران و برنامه هسته‌ای آن همکاری کنند.

این نماینده ادامه داد: برجام ضمیمه قطعنامه است و ارزش قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل را دارد. اما قطعنامه بخشی از برجام نیست، یعنی نقض برجام موجب بازگشت تحریم‌ها می‌شود اما نقض قطعنامه موجب بازگشت تحریم‌ها نمی‌شود. مطابق قطعنامه تحریم‌های تسلیحاتی و موشکی بلافاصله لغو نمی‌شود. از نظر ما هم لغو تحریم‌های تسلیحاتی و موشکی خط قرمز نبوده و نیازی هم به لغو نداشتیم چون در این زمینه به پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای دست یافتیم و تحریم‌های آن را هم رعایت نمی‌کنیم. بنابراین آورده شدن تحریم‌های تسلیحاتی و موشکی در قطعنامه، یعنی اینکه نقض آن موجب بازگشت تحریم‌ها نمی‌شود و ما اجازه ندادیم که چنین محدودیتی در توافق بیاید چون خط قرمز ما بود که الزام‌آور برای ما نباشد، چون امنیت کشور مهم‌تر از این بود که توافقی صورت پذیرد. نقوی حسینی با بیان اینکه بحث برنامه موشکی در جلسه کمیسیون ویژه نیز مطرح شد، اظهار داشت: عراقچی در ادامه گفت که برنامه موشکی جمهوری اسلامی را با سرعت بیشتر و بدون محدودیت پیش خواهیم برد. در حوزه نظامی و تسلیحاتی نیز مطابق قطعنامه ۲۲۳۱ آورده شده که خرید و فروش تسلیحاتی از ممنوعیت قطعنامه قبلی به محدودیت مورد به مورد تبدیل شده که اولا برای ما لازم‌الاجرا نیست، ثانیاً مدت آن محدود است و ثالثاً ما را محدود نمی‌کند. در بخشی دیگر از جلسه اعضای کمیسیون به طرح سؤالات و نظراتشان در ارتباط با ابعاد حقوقی برجام پرداختند. نبویان، بذرپاش، زارعی، کوثری، رسایی، کارخانه‌ای، امیرآبادی، زاهدی، آقامحمدی، ابوترابی، منصوری آرانی از جمله نمایندگانی بودند که سؤالات حقوقی خود را مطرح کردند.

سخنگوی کمیسیون ویژه بررسی برجام در مجلس شورای اسلامی اظهار داشت: جلسه بعدی کمیسیون امروز دوشنبه با حضور تیم جلیلی و همکارانشان برگزار خواهد شد.

همگرایی اصولگرایان با شیب معقول پیش می‌رود

دبیر کل حزب مؤتلفه با اشاره به روند همگرایی در میان اصولگرایان برای رسیدن به فهرست واحد گفت: روند همگرایی وحدت اصولگرایان با شیب معقولی پیش می‌رود.

به گزارش فارس، محمدنبی حبیبی در مورد پیروزی اصولگرایان در انتخابات هیئت رئیسه شورای شهر گفت: وحدت و همگرایی اصولگرایان در انتخابات هیئت رئیسه شورای شهر نشان داد اگر ملاک موفقیت همه اصولگرایان باشد پیروزی حتمی است. وی افزود: ما در اسلام سبقت در خیرات داریم و از سبقت در قدرت منع شده‌ایم. وی با اشاره به روند همگرایی در میان اصولگرایان برای رسیدن به فهرست واحد تأکید کرد: روند همگرایی وحدت اصولگرایان با شیب معقولی پیش می‌رود.

حبیبی در ادامه با اشاره به مشکلات اقتصادی و اجتماعی گفت: دولت باید هر چه زودتر همت کند و قرارگاه مرکزی اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را تشکیل و هر از چندی به مردم گزارش کار بدهد، حل مشکلات معیشتی مردم در اجرای دقیق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است و معتقدیم که دولت چاره‌ای جز ایجاد تغییرات در برنامه‌ها و سیاست‌ها و مدیریت‌ها ندارد اگر اراده قطعی برای حل مشکلات اقتصادی مردم داشته باشد. دبیر کل حزب مؤتلفه در بخش دیگری از سخنان خود با هشدار به جریانی که در داخل امریکایی‌ها را بزک می‌کنند تصریح کرد: این اولین بار نیست که ملت و رهبری طی ۳۵ سال گذشته با طراحی‌های دشمن مقابله می‌کنند کسانی که می‌خواهند جاده صاف کن بازگشت سلطه باشند باید توجه کنند ملت در طرد آنها تردید نمی‌کند. حبیبی بیان داشت: بررسی‌های ما نشان می‌دهد امریکا ذره‌ای از مواضع خصمانه علیه ملت عقب‌نشینی نکرده است. امریکا همچنان دشمن درجه یک ملت ایران است و ملت ما تا آخرین نفر، تا آخرین نفس و آخرین قطره خون در برابر زیاده‌خواهی‌ها و نیز تهدیدهای نظامی آنان ایستاد. وی همچنین به بحران پناهندگان سیاسی به اروپا در اثر اوج‌گیری شرارت تکفیری‌ها در منطقه اشاره و خاطر نشان کرد: این نتیجه سیاست تجاوزکارانه صدور تروریسم به عراق، سوریه و لبنان است. حبیبی با انتقاد از سیاست خارجی